

Od gozda do bazilike od greha do slave

Na prvih straneh Svetega pisma se pojavi drevo s prikupnim, a prepovedanim sadom, katerega posledica je trnje in osat in bolečina. Na zadnjih straneh pa mine sleherno trpljenje in zasije slava nebeškega Jeruzalema.

V miniaturni in v malce pospešeni sliki se je ti zgodilo tudi na ravnini pod Assisijem: najprej so bila drevesa in gošča, potem je zrastle cerkvice in prek nje še ogromna bazilika, obe pa zasipajo romarji zlasti na veliki dan odpuščanja. Tudi tam je bilo trnje, ki pa je čudežno izginilo. Zgodba odrešenja v miniaturni, mundus zveličanja, v katerega smo povabljeni, da vstopimo in se tako navadimo na veliko dogajanje v svojem življenju in v zgodovini sveta.

800-letnice: od rojstva 1181/2, ustanovitve reda s prvo potrditvijo vodila 1209/10, zdaj, po 7 letih pa veliki dar za vernike: odpustek 1216. Dogodki, ki iz svojega časa svetijo proti večnosti. Pustimo se jim osvetliti in svetimo z njimi še drugim. Tudi to je nova evangelizacija in izkazovanje usmiljenja.

1. Viri o dogodku

Sam dogodek je popisan v virih, vendar v najstarejših življenjepisih komaj najdemo sledove, kot npr. v Čelanovem Spominjanju (2 Cel): »Blaženi oče je imel navado reči, da mu je bilo razodeto od Boga, da ima blažena Devica med vsemi cerkvami, ki so zgrajene njej v čast po vsem svetu, to najraje; in zato jo je svetnik ljubil bolj kot druge.«

Najstarejše pričevanje je iz leta 1277, in sicer gre za izpoved asiškega plemiča Pietra Zalfanija, ki poroča, da je bil očitavec pri razglasitvi odpustka. Lahko si tudi zamislimo razloge za zamolčanje te epizode iz Frančiškovega življenja. Šlo je namreč za precej občutljivo temo, ki bi znala zbujati nasprotovanja in predvsem zavist. Sama dejstva pa potrjujejo, da je odpustek živel in se razvijal, ob tem pa je naraščala pomembnost cerkvice.

Navedimo samo še eno zgodovinsko zapis, in sicer omembo pri zgodovinarju Wadingu. Ta pri bl. Frančišku iz Fabriana piše, da je leta 1268 ta poromal k Porciunkuli prav po odpustku in tam srečal brata Leona, Frančiškovega spovednika, in bral njegove spise.

Najslavnejši dokument pa je t.i. Teobaldova diploma iz 1310, torej iz časa skoraj 100 let po dogodku. Njeni prepisi so razširjeni po mnogih evropskih arhivih. Gre za najstarejši uradni cerkveni dokument, ki govori o porciunkulskem odpustku in je na neki način konec poti uveljavljanja neke stoletne prakse. Motiv za diplomu je nasprotovanje in zavist, zato je asiški škof manjši brat Teobald zastavil svojo avtoriteto in to skušal zaježiti. V diplomu opisuje zgodovino odpustka od Frančiškovega videnja in papeževe potrditve do razglasitve in sadov (skoraj 2 strani po naše). Opoldne 1. avgusta to besedilo slovesno preberejo v baziliki. (odpustek se da dobiti od opoldneva 1.8. do polnoči 2.8.)

Med viri ne smemo opustiti legendarne pripovedi manjšega brata Francesca Bartolija iz sredine 14. stoletja, ki se sklicuje na starejše vire in je zgodbo kontekstualiziral v hagiografski motiv asketskega valjanja po trnju, seveda z bistveno »izboljšavo« oz. - lahko bi rekli – nadgradnjo motiva. Gregorij Veliki poroča o dogodku iz življenja sv. Benedikta (tudi Umbrija!), ki je ob mesenih skušnjavah in predstavah žensk skočil v trnje in med koprive, dokler ni bolečina ugasnila in za vselej premagala skušnjave. Pri Frančišku v tej najstarejši različici trnje ni odpadlo, prišli pa so angeli. »Ko je bilo telo vse okrvavljeno, je zasijala velika luč, pojavile so se številne bele in rdeče vrtnice, ki so čudovito dehtele; ob sijaju pa je bila tam tudi množica angelov, tako v cerkvi kot poleg nje. In tedaj so angeli rekli sv. Frančišku: 'Pojdi hitro v cerkev k Odrešeniku in njegovi

Materi.'« Pri Bartoliju se je to dogajalo januarja, druge pripovedi o odpustku govorijo o juliju.

2. Dogodek sam

Iz virov lahko zdaj izluščimo samo zaporedje dogodkov. Neko julijsko noč leta 1216 je Frančišek med molitvijo v Porciunkuli imel videnje Jezusa in Marije, obdanih z množico angelov. Ponujeno mu je bilo, da si sme izprositi milost. Zaželel si je popolno odpuščanje vseh grehov za obiskovalce te cerkve, ki se tega resnično kesajo in se jih spovedo. Jezus, kakor da bi omahoval. Tu poseže vmes Marija in doda svojo priprošnjo. Dokončni odgovor je pozitiven, a pod pogojem, da se zadeva uredi še pri papežu.

Takoj naslednji dan izkoristi Frančišek priliko, ker je novoizvoljeni papež Honorij III. (1216-27) ravno v Perugi (konklave 19 kardinalov; Hugolin ga predlaga) in gre tja z bratom Masejem. Papežu razloži videnje in zahtevo: odpustek brez miloščine in težavnega romanja ali sodelovanja pri križarskih vojnah (torej bistveno dostopnejši od tedaj razpisanih). Papeža prepriča, a mu ta omeji na en dan v letu. Frančišek bi odšel kar brez potrdila, a mu ga papež nekako vsili.

2. avgusta Frančišek razglasi odpustek v navzočnosti več škofov in množice ljudstva.

Papeži so kasneje ta odpustek razširili na vse cerkve manjših bratov, tudi tiste, kjer so se zbirali tretjeredniki, zadnja velika sprememba pa je z odlokom "Indulgentiarum Doctrina" odločil bl. Pavel VI., ki je ta odpustek v novi pokoncilski praksi, kakor jo določa »Enchiridion indulgentiarum«, posebej omenil Porciunkulo in ta odpustek pod običajnimi pogoji naklonil tudi vsem stolnim in župnijskim cerkvam.

3. Cerkvica

Ko vstopamo, zlahka opazimo napis na pragu na tleh: *Hic locus sanctus est.* - Ta kraj je svet. Manj opazen pa je napis nad obokom vrat: *Haec est porta vitae aeternae.* – To so vrata večnega življenja.

Po legendi naj bi cerkvica stala na tem mestu že sredi 4. stol. in naj bi jo postavili puščavniki iz Svete dežele, iz Jozafatske doline, z relikvijami iz Marijinega groba. Po isti legendi naj bi jo dobil v last Benedikt leta 516. Njeno ime naj bi bilo Sveta Marija iz jozafatske doline ali Sveta Marija Angelska, ker naj bi tam pogosto slišali peti angele. Kapelica je pripadala benediktinskemu samostanu na Subasiu. S tega hriba so tudi kamni, iz katerih je zgrajena. Verjetno je bila to »dnevna« kapela za brate delavce v vinogradih in na poljih, da jim ni bilo treba hoditi domov za opoldanske molitve (podobno kot nekoč Strunjan!). Samo ime Porciunkula – delček, parcelica – je prvič zabeleženo v dokumentu iz leta 1045 v asiškem stolnem arhivu. Ko je polja in vinograde prekril gozd, je tudi cerkvica bila vedno bolj zapuščena in tako jo je našel Frančišek.

Je tretja od cerkva, ki jih je popravljajal po Jezusovem naročilu s križa pri sv. Damijanu. In prav pri njej, ki se mu je najbolj priljubila, se je tudi naselil, jo vzel v najem – ni je hotel imeti v lasti, še danes frančiškani simbolično dajo vsako leto benediktincem nekaj rib kot najemnino – in tam začel posvečeno življenje sam, z brati, tam je sprejela pajčolan sv. Klara in tudi tretji red ima to cerkvico za svoj rojstni kraj.

V letih kmalu po Frančiškovi smrti so bratje zgradili okrog cerkvice nekaj celic in preprost samostan, katerega temelje so odkrili pred nekaj desetletji v arheoloških izkopavanjih.

Cerkvica meri 5,5 x 3,2 m. Morda je v njej res še kakšen kamen, ki ga je tja prinesel Frančišek, čeprav je doživela precej prezidav in predelav. Osrednja oltarna slika je delo duhovnika Hilarija iz Viterba iz leta 1393, ki okoli oznanjenja pripoveduje kot v stripu zgodbo o odpustku. Frančišek med trnjem, angela ga vabita v cerkev, pogovor z Jezusom in Marijo, poročanje papežu Honoriju III. in razglasitev odpustka s »cedulo« v roki in ob škofih.

Cerkvico je pridobilo zase observantsko gibanje leta 1415, ko je bilo v strmem vzponu (Bernardin Sienski, Janez Kapistran, Jakobn iz Mark in Albert iz Sarteana).¹

¹M. Robson, *The Franciscans in the Middle Ages*, 204: M. Bigaroni, *Passagio del convento di S. Maria della Porziuncula all'Osservanza*, StF 84 1987, 201-215.

Na zadnji steni zunaj je fragment Peruginove freske križanja iz ok. 1485. Seveda se je slika nadaljevala na zidu »povečane« porciunkule.

Na stranski steni sta freski neznanih umbrijskih umetnikov, nad vhodom pa je »zadnja«, ki je delo nazarenske smeri iz 19. stol, in sicer je avtor Johann Friedrich Overbeck (1829), motiv pa je spet Jezusova in Marijina podelitev odpustka Frančišku. Nad vhod so dodali majhen gotski zvonik.

Ker je cerkva izvorno imela samo ena vrata in je bil tok romarjev na praznik prevelik, so naknadno naredili še stranski izhod za množice in zadnji izhod za mašnika.

V letih med 1569 in 1679 pa je malo Porciunkulo prekrila manieristična bazilika, ki naj bi bila sedma največja cerkev na svetu. Od načrtovanih zvonikov so zgradili samo enega. 1832 je cerkev hudo poškodoval potres: porušil se je strop v glavni ladji, ostale pa so stranske ladje in kupola ter seveda pod njo Porciunkula. V štirih letih je bila cerkev obnovljena in leta 1840 spet odprta. Leta 1930 so odstranili v prenovi »popravljen« fasado in jo slogovno približali prejšnji. Tega leta so tudi postavili nad fasado pozlačen Marijin kip.

V 90. letih so bile žive želje, da bi belino obnovljenih delov cerkve nadomestili z zgodbami iz Stare in Nove zaveze ter Frančiškovim življenjem. Izbranega so imeli že tudi umetnika in pripravljen tematski načrt. Tudi nekaj sredstev je bilo zbranih. Verjetno pa je projekt zaustavil italijanski ponos, saj naj bi freske naslikal ameriški umetnik, pa čeprav italijanskih korenin.

V zadnjem asiškem potresu leta 1997 je bila precej poškodovana tudi bazilika, ki je bila skoraj dve leti zaprta zaradi statične okrepitev konstrukcije. Ob tem so tudi temeljito očistili samo Porciunkulo in odkrili čudovit vzorec na strehi, ki ga je prej prekrival stoletni prah.

Od 1909 nosi cerkev naziv patriarhalne bazilike in papeške kapele.

4. Odpustek

Strah nas je govoriti o odpustkih, ker nas je strah govoriti tudi o grehu in njegovih posledicah, začasnih in stalnih ...

Ker nismo znali prav govoriti o grehu, peklu in odpuščanju, je prišlo do oznanjevalne blokade. Ker nam je neugodno govoriti o odpustu, se izogibamo tudi govoru o grehu. To je napaka. Druga oznanjevalska napaka pa je, če ni sorazmerja med oznanilom o grehu, kazni in odpuščanju. In kdo bi mogel najti pravo razmerje?! Koliko besed naj bo o enem in koliko o drugem? Ne moremo meriti na minute, ne moremo šteti znakov, da bi imeli enako število znakov o grehu in o kazni ter o odpuščanju. Tukaj je dejansko potreben močan vdor Svetega Duha, da po Božjem navdihu spregovorimo o vsem tem. Tako kot piše sv. Frančišek o tem, kaj naj oznanjajo bratje. Jasno pove, da o kazni, ampak tudi o odpuščanju. Sedaj pa koliko česa? Tukaj moramo povzeti še tisto Frančiškovo navodilo o obleki. To je predpisal glede na kraje, čase in mrzle dežele. Ugotoviti moramo, kakšen je naš čas in našemu času in našemu hladu, naši mrzlosti, naši neevangeljskosti primerno podkuriti tudi s tem oznanilom o grehu in kazni, o odpuščanju in odrešenju.

Bog ni policaj na preži, ni pa tudi stara mama, ki samo daje potuho. Je pač Oče, ki skrbi za življenje in za rast, zato zahteva spreobrnjenje, obrat duha. In ker naš duh ni ločen od telesa, ker smo mi bitja, ki nas zaznamuje telo in duh, ker ne moremo biti ljudje brez teles, niti ne moremo biti ljudje brez duha in ker ne moremo ločevati tega dvojega, se mora ta obrat dogajati tudi na snovni ravni. Ta obrat, metanoja ni samo duhovna reč, ampak se mora poznati tudi telesno. In tukaj imamo sedaj prostor za odpustke.

Greh ima svojo duhovno in snovno razsežnost. Greh ima duhovno razsežnost v naši odločitvi. In tam greh dejansko tudi je. Ker pa smo telesna in duhovna bitja, vsaka taka grešna odločitev, tudi če je ne izpeljemo do konca, vendarle vpliva tudi na naše telo. In nam ga uničuje in izvaja posledice. Vzemimo primer: če sem na nekoga močno jezen, to čuti tudi moje telo. Tudi telo se odziva na to in izloča sokove v želodcu in jetrih (nekdo mi gre na jetra). Morda tisti, na katerega se jezim, sploh ne ve za mojo jezo, ker mu nič ne rečem, se mu prijazno smehljam, mu dam roko, ga objamem, ampak telo naredi svoje. Tako se z grehom uničujemo.

Greh ima torej ti dve razsežnosti. Predvsem pa gre za neskladje med tema deloma našega

obstoja in vdiranje enega na mesto drugega ter s tem povezano nesorazmerje in neuravnoteženost. Tu je potrebno je narediti red. Vsakemu dati svoje. Dejanje je greh, če ga opravimo v svobodi in spoznanju (duhovno) in ta odločitev se slej ko prej pokaže tudi navzven (telesno).

Tako je tudi s posledico greha, to je s trpljenjem, ki se pojavi na obeh ravneh, na duhovni in na telesni. In prav tako je dvojna kazen za greh, časna in večna. Zato je potrebno obojno spreobrnjenje, da bomo deležni obojnega odrešenja, odrešenja v duhu in v telesu. Poveljano telo se ne bo moglo oblikovati iz neke nepoveličane materije.

Tu pa je prav, da se spomnimo pestre zgodovine zakramenta pokore. Poleg poroke so se tukaj dogajale največje spremembe v zgodovini zakramentov. Verujemo, da Cerkev vodi Sveti Duh in tako se lahko marsikatera praksa spremeni pod njegovim vodstvom. Spovednic ni bilo že kar od začetka. Tudi cerkveni očetje, npr. Avguštin, niso imeli nobene mreže, ko so se spovedovali svojih grehov. Antična praksa je podelila odvezo in s tem ponovno vključitev v skupnost šele po opravljeni pokori (danes dobimo odvezo vnaprej, pred pokoro). Greh namreč človeka izključi iz skupnosti (eks-komunicira), šele ko je ta greh odpuščen, se lahko vernik spet vrne med sovornike. Pokora pa je lahko trajala tudi več let. In v tem času opravljanja spokornih vaj se je pokazala solidarnost Cerkve. Del pokore je lahko prevzel še kdo drug. Stopimo v začetek 4. stoletja. Vzemimo primer odpada od vere v času preganjanj.

Grozijo mi, da me bodo ubili, razen če zatajim Kristusa. No, ljubi Jezus, saj me razumeš. Če ga zatajim, vsaj preživim. Preganjanja je potem konec, ampak vsi vedo, da sem šel darovat malikom. Sedaj bi se rad vrnil v Cerkev. Opravljati je treba spokorna dela –10 let pokore mi naloži škof – seveda sprejemem. Ko pa so mojemu sosedu podobno grozili, ni odpadel od vere. Zaprli so ga. Toda skupina tistih, ki so čakali na usmrnitev, je bila tako velika, da ni prišel na vrsto. Mučenje je vzdržal. In sedaj je v cerkveni skupnosti spoštovan in je pričevalec. Mučenje se pozna na njegovem telesu. Prosil sem ga in rekel bo škofu, da mi za nekaj let skrajša pokoro.

Ko se je torej padli kristjan pokesal in začel obdobje pokore, se mu je v tem lahko pridružil pričevalec, ki je preстал mučenje, a ostal živ; in del svojih muk je »podaril« padlemu, da bi ta lahko prej prišel nazaj v občestvo. To je nekakšna nadomestna pokora. Iz tega se je razvila praksa odpustkov. Cerkev ima v upravljanju zaklad molitev mučencev in svetih, ki jih potem razporedi in »podari« tistim, ki za to prosijo. S temi dejanji se potem brišejo časne posledice greha, večne so namreč že izbrisane pri samem zakramentu z odvezo. Zato je tudi samo dejanje, s katerim si pridobimo odpustek, nekako materialno.

Taka spokorna dejanja so bila spočetka zlasti naporna romanja (v Rim, Kompostelo in Sveto deželo) in pa prispevek za potrebe Cerkve, v nekaterih obdobjih pa tudi podpora križarskim vojnám (najbolje seveda kar udeležba). Lahko si mislite, da se takšna praksa ponuja tudi za zlorabe. Začne se podkupovanje, simonija, to je prodajanje duhovnih dobrin pod videzom miloščine. Lahko si predstavljamo, koliko je bilo tu možnih zlorab in kako se je lahko praksa oddaljila od plemenitih idealov, ki so jo navdihnili.

Nič čudnega torej, da so se prebudili kritiki, med njimi najglasnejši Martin Luter leta 1517 (kmalu bo še ena obletnica!). Cerkev ga je slišala šele na tridentinskem koncilu 1545-63. Zamuda je bila prevelika in že se je zgodil razkol in odtlej vsako leto 31. oktobra poslušamo očitke o prodajanju odpustkov. Ob 500-letnici je čas, da se te stvari pojasnijo in razčistijo. Papežev predvideni obisk v Lundu na Švedskem 31.10.2017 bo še potrdil zavezo, da zdaj Cerkev išče občestvo in edinost.

Praksa odpustkov se je pred 2. vaticanskim koncilom razdrobila na sveto matematiko seštevanje dnevov in let odpustkov (ustrezna doba pokore, ne pa trajanje trpljenja v vicah!), bl. Pavel VI. pa je po koncilu prakso skrajno poenostavil, obenem pa razširil. Vse je zapisano v knjižici *Enchiridion indulgentiarum*. Žal pa je praksa to zaradi strahu pred očitki zastarelosti pa tudi iz nevarnosti pred preveliko materializacijo oz. popredmetenjem spokorne prakse v veliki meri opustila. Čas je, da tudi odpustkom namenimo pravo mesto. Praksa odpustkov je predelana, prilagojena današnjemu času, žal pa je precej potisnjena na stran in ni del našega oznanila. Zakaj ne? Zato, ker bi nekateri še vedno radi imeli odpustke po starem, ko je bilo vse jasno, ko so seštevali in odštevali svoje dneve oziroma so vse preveč materializirali. Odpustek je vedno v nevarnosti, da ga

gledamo preveč materialno, ekonomsko, koristolovsko. Vendar pa gre pri njem za veliko duhovno razsežnost, ki nam jo lahko odkrije tudi Frančišek s svojim porciunkulskim odpustkom.

4.1 Porciunkulski odpustek

Porciunkulski odpustek je potrebno prav umestiti, ne toliko v Frančiškovo metanje po trnju kot v dogajanje takoj po 4. lateranskem koncilu leta 1215. Med drugim je ta koncil tudi reguliral odpustke. Pojavijo se v petih, šestih koncilskih kanonih. Koncil je odpustke namreč omejil. Ne sme že vsak, ki ima neko cerkveno avtoriteto, dajati odpustke. Zlasti so bili tukaj izključeni opati, saj so jih odtlej smeli razglašati le škofje. Koncil ponudi celo dva obrazca za razglas. List (cedula), ki ga drži Frančišek v roki, je verjetno mišljen kot eden od teh dveh. Frančiškov odpustek je nekaj izjemnega in sega zunaj teh koncilskih določil. Zato je Frančišek hotel in moral iti k papežu, da je lahko dobil potrditev. Škof mu tega ne bi mogel dati, tako nenavaden je bil.

Ta odpustek je izjemen tudi zato, ker ustreza Frančiškovi drži uboštva. Dostopen je praktično vsem ljudem v tisti okolici. Niso potrebna niti sredstva niti ni potrebna neka telesna krepkost in sposobnost potovanja in čas za potovanje, ni potrebno biti bojevit, da bi šli na križarsko voljno. To so bili tisti redni pogoji pri odpustku: romanje v Rim, Sveto deželo ali Kompostelo ali odhod na križarsko vojno in pa seveda finance. Tukaj pa vse to odpade, celo miloščina. Samo obisk te cerkve, ki temelji na Jezusovemu zagotovitju.

Frančišek prepriča papeža Honorija III., odpustek je razglašen in lahko si mislite, kaj je sledilo: zavist.

»Kaj se to pravi! Jaz sem se lansko leto mučil toliko časa, sedaj bo pa tale moj sosed šel tukaj tri korake, malo se bo podrenjal tam pri vratih, ker so ozka, pa bo na istem kot jaz. Rim se čuti ogroženega, Sveta dežela se čuti ogroženo in zato imamo precej spodbijanja tega odpustka in zavračanja. Zato prihaja do tega, da si ga tudi bratje ne upajo preveč promovirati, ampak med ljudmi se uveljavi. Očitno so bili navzoči tudi neki sadovi: spreobrnjenja, čudeži. Vse to je potrebno za potrditev. In zato je tukaj res na neki način vox populi, vox Dei. V potekanju časa se preprosto pokaže, da ta odpustek res deluje.

Če je ta stvar od Boga, bo obstala, če pa od ljudi, bo propadla. In to se je tukaj resnično uveljavilo. Začne se širiti. Ko tudi papeži vidijo lepe sadove tega odpustka, ga raztegnejo na druge cerkve. Ne samo Porciunkula, ampak tudi druge cerkve manjših bratov in tretjerednikov na neki način postanejo zasilne Porciunkule kot neke vrste njene kopije. Benedikt XV. leta 1921 razširi odpustek v sami Porciunkuli na vse dni v letu. In slednjič po bl. Pavlu VI. vse župnijske cerkve postanejo 2. avgusta nadomestne Porciunkule.

5. Moja Porciunkula

Ko smo pred slabimi desetimi leti napisali šmarnice o sv. Frančišku, smo otrokom naročili, naj si naredijo doma Porciunkulo. Dobili smo veliko število fotografij, med katerimi smo kar težko izbrali, katere so najlepše, da jih nagradimo.

Na neki način smo v svetem letu usmiljenja in ob 800-letnici Porciunkule vsi poklicani, da si izdelamo svojo Porciunkulo. Seveda ne bomo delali makete, neko Porciunkulo pa si moramo postaviti v svojem življenju, v svojem oznanilu. Kaj bom torej naredil v zvezi s to Porciunkulo, poleg tega, da sem se pustil malo poučiti, da sem polistal po treh knjigah in desetih spletnih straneh. Kako jo bom opremil? Ali bom še koga povabil vanjo? Kaj mi sploh pomeni ta odpustek?

Izzivam vas, da v pogovoru skupaj iščemo ideje, spodbude, da si damo med seboj podporo, da si rečemo, kaj želimo, kaj zmoremo narediti.

Poletje je čas počitnic in dopustov, »neugoden« čas za pastoralne akcije ... ali pa tudi ne? Morda pa je to čas, ko imajo ljudje več časa. Ali mislite, da so 2. avgusta vsi na morju? Ali mislite, da nihče ne pride v Ljubljano od kod drugod, koliko tujcev bo v Ljubljani! Ljubljana bo polna tudi

2. avgusta. Kaj bomo lahko takrat naredili?

Začnimo že zdaj in povabimo na Porciunkulo, še preden se dokončno organizirajo počitnice.

1. avgusta zvečer bo prepozno. Zdaj imamo še dva meseca časa.

Povzemimo to razmišljanje in se vrnimo v tisto hosto s prve slike in med tista drevesa. Drevo življenja je stalo v raj. Potem se spomnimo trnja: med trnjem in osatom zraste Porciunkula. In ta Porciunkula potem ponuja vrata, vrata večnega življenja, samo treba jih je najti, treba potem imeti dovolj poguma, da na ta vrata potrkamo, da vstopimo skozi in da imamo tudi dovolj poguma, da še koga povabimo zraven. Vsak od nas ima že neko izkustvo te Porciunkule. Vsaj iz slike, če ne v živo. Ali želimo, da bi bil še kdo drug deležen česa tako lepega. Kje in kako to ponuditi? To vprašanje zastavljam vam in obračam mikrofona v drugo smer.